LIMNOLOGICKÉ NOVINY

LIMNOLOGICAL NEWS

Číslo 2	Květen 2016	ISSN 1212-2920

Výzkumné aktivity členů ČLS

Jak jsem chytala ryby v Maroku

text i fotografie: *Jasna Vukić*

Katedra ekologie Přírodovědecké fakulty UK Praha

V dubnu roku 2015 jsem byla v Maroku v rámci projektu zabývajícího se koevolucí endemických kaprovitých ryb a parazitů ze skupiny Monogenea. Akce probíhala ve spolupráci s Univerzitou Mohammeda V v Rabatu. Naše skupina čítala čtyři parazitology z Masarykovy univerzity v Brně (Andreu Vetešníkovou Šimkovou, Evu Řehulkovou, Lujzu Kičinjaovou a Tomáše Pakostu) a mne, jako jediného ichtyologa. V Rabatu se k nám přidala marocká studentka parazitologie, Imane Rahmouni. Tomáš, Imane a já jsme jezdili do terénu, zatímco Andrea, Eva a Lujza trávily čas u binokulárních lup. Během cesty jsme měli celkem čtyři základny, ze kterých jsme vyjížděli do terénu, aby se parazitologická laboratoř nemusela často balit a rozbalovat. Pro účely parazitologického vyšetření jsme ryby vozili vždy živé, v 50 l barelech.

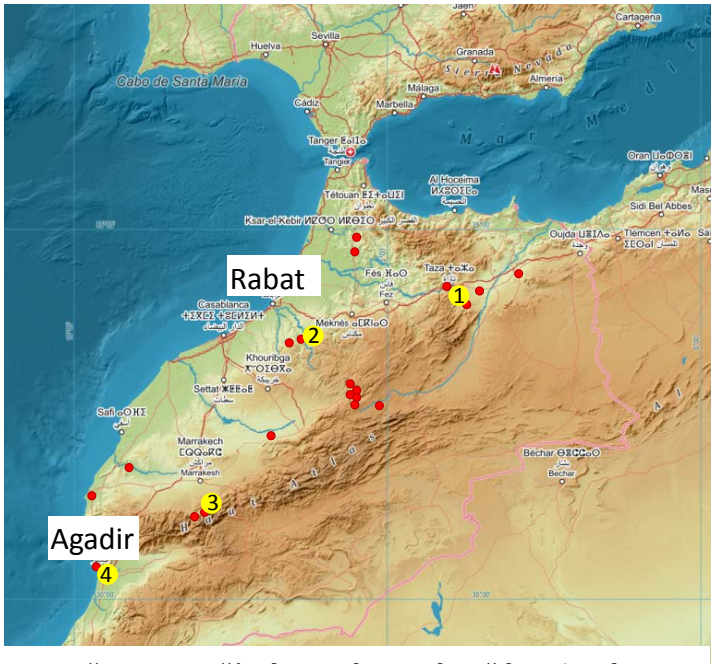

Naše cesta začínala v Rabatu a končila v Agadiru. Na mapce jsou červeně vyznačena místa chytání ryb.

Maroko je na sladkovodní ryby poměrně chudé. Všechny původní sladkovodní ryby jsou zároveň endemické pro Maroko, a to většinou pro jedno až několik málo jeho povodí. Endemických sladkovodních ryb je tu pouze 24 druhů. Kaprovité ryby jsou reprezentovány rody *Luciobarbus* (13 druhů), *Carasobarbus* (2 druhy), *Pterocapoeta* (1 druh, velmi vzácný) a ‚*Labeobarbus*' (jediný druh s nejasným zařazením, který navíc posledních deset let nebyl nalezen). Vyskytuje se zde jediný zástupce čeledi sekavcovitých, *Cobitis maroccana*. Z lososovitých ryb se v Maroku vyskytují tři druhy pstruhů, a dalšími endemickými rybami jsou zástupci rodů *Coptodon* (Cichlidae, 2 druhy) a *Salaria* (Blenniidae, 1 druh). Nepůvodních druhů ryb naštěstí také není mnoho, my jsme zaznamenali dva a řádově jich bude kolem deseti.

Naší cílovou skupinou byly endemické kaprovité ryby. Zástupci rodu *Luciobarbus* se, kromě severozápadní Afriky, vyskytují také na Iberském poloostrově, v Řecku a na Blízkém Východě. I rod *Carasobarbus* má disjunktivní areál, jeho další zástupci se vyskytují na Blízkém Východě. Rod *Pterocapoeta* zahrnuje jediný druh, obývající několik málo lokalit v jediném povodí. Marocký druh rodu ‚*Labeobarbus*' má nejasné zařazení, morfologicky je podobný zástupcům rodů *Labeobarbus* a *Varicorhinus*.

Ve většině řek se vyskytovaly pouze jeden až dva druhy ryb, maximálně jich byly čtyři. Pro odchyt ryb jsem používala elektrický agregát přivezený z Čech. Měla jsem štěstí, že celou dobu

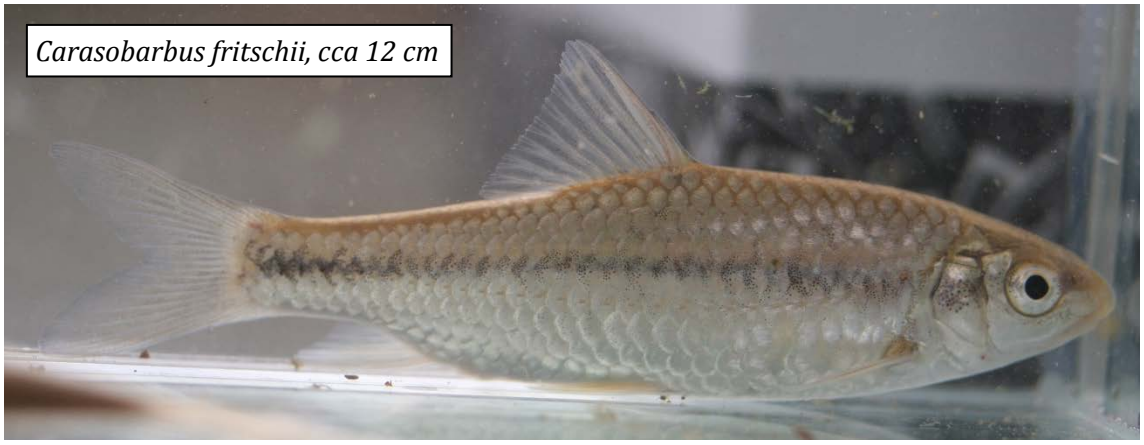

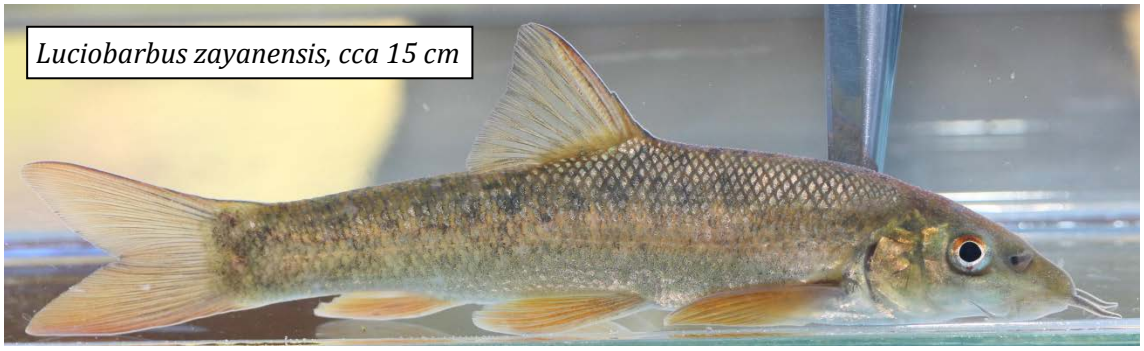

fungoval bez problémů; nakonec to byl jediný agregát, který jsme měli k dispozici, protože agregát z rabatské univerzity byl porouchaný. Na řadě lokalit však byla vodivost příliš vysoká, dosahovala někdy až 3000 $\mu S.cm^{-2}$, a tak jsme na těchto lokalitách byli odkázáni na tenata. Agregát by při takto vysoké vodivosti zkratoval.

Kolegové z Německa, kteří o několik let dříve chytali ryby v Maroku, nám říkali, že máme štěstí, že předcházející podzim byl hodně deštivý, takže vody bude dost, že se nám bude dobře chytat. Ale vody bylo na severu až moc, navíc byla v 90 % případů zakalená, takže jsem chytala naslepo. Na jihu bylo naopak vody málo a stalo se nám, že jsme jeden den chytali u ústí řeky Ksob, kde vody bylo hodně, a druhý den, když jsme popojeli o pár kilometrů výš, bylo koryto úplně suché. A nebylo to žádné malé koryto, mělo dobrých 5-6 m na šířku.

Bylo zajímavé, že místní lidé o rybách v řekách věděli jen tam, kde ryby používali k přípravě jedné z mnoha variant místní speciality tajin, jinde ani netušili, že nějaké ryby v řekách mají. Místní

nám většinou pomáhali, ukazovali nám, kde je lepší místo na chytání, kde chytíme větší ryby. Jinde si nás ani nevšímali, jako by cizince v rybářských holinách a s divnou krabicí na zádech a tyčemi v ruce vídali v řece každý den. Při jednom odlovu se k nám přidali dva místní, asi osmiletí, kluci. Strašně si přáli nosit nám kyblík s rybami, tak jsme je nechali. Oba byli bosí, museli dost trpět, ale statečně nám pomáhali. Dokonce jeden z kluků běžel holýma rukama chytit jednoho jedince *Pterocapoeta maroccana*, který mu vyskočil z kyblíku, a kupodivu (a naštěstí pro nás, byl to největší námi chycený jedinec tohoto druhu) se mu to povedlo.

Na jednom místě v Atlasu nás kontrolovali strážci přírody. Nejdříve se dlouze dohadovali s Imane v arabštině, že celostátně platné povolení k odchytu ryb, které jsme měli, není dostačující. Když jsem přišla k Imane dělat jí psychickou oporu, protože jsem nic jiného dělat nemohla, přešli na francouzštinu a za chvilku nám už radili a ukazovali na mapě, kde ryby máme chytat, kde je kolik druhů a kde je lepší přístup k řece.

Cestu jsme začínali v Rabatu, dále jsme pokračovali na východ, směrem k hranicím s Alžírskem, pak na jih přes Atlas a na západ k pobřeží Atlantiku. Nejjižněji jsme byli u Agadiru. Celkem cesta trvala tři týdny. Bohužel jsme se, z časových důvodů, nedostali na jih, do saharské části. I zde, v brakické vodě, se vyskytují ryby rodu *Luciobarbus*. Z této oblasti jsou popsány tři druhy, z nichž jeden žije v podzemní termální vodě.

Chytání v řece Nfis ve Vysokém Atlasu. Toto byla jediná průzračná řeka.

Kolegové parazitologové na každé základně rozbalili svoji přenosnou laboratoř, ve které ryby parazitologicky vyšetřovali a pod lupou třídili jednotlivé parazity, připravovali preparáty a vzorky na další zpracovávání po návratu domů. V Taze nám pro účel laboratoře poskytli salónek v nejvyšším patře hotelu. Na stolech byly bílé damaškové ubrusy a na židlích přehozy ze stejné látky, ale ani je nesundali, nechali nás, abychom mezi stoly s krásnými ubrusy měli barely s živými rybami v bahnité vodě a ryby zabíjeli opodál. V Essaouiře nám zas dovolili zabrat polovinu restaurace hotelu. Kupodivu, hostům, což byli vesměs evropští turisté, vůbec nevadilo, že pár metrů od jejich stolu, kde právě snídali, Eva nůžkami zabíjela rybu před parazitologickým vyšetřením.

Cesta byla úspěšná, nachytali jsme většinu cílových druhů. Kolegové z nich popisují mnoho nových druhů parazitů. Já jsem si zachytala ryby v úplně jiných podmínkách, než kdykoli dosud. Měla jsem v ruce druhy, které jsem nikdy předtím neviděla a poznala jsem Maroko z pohledu, z kterého ho vidí jen málo lidí.

Střední Atlas je vyprahlý, zelené pásmo je jen kolem řek. Toto je řeka Melloulou.
Čísla fotografií viz mapa.

Řeka Grou v severozápadní části země. Díky blízkosti Atlantiku jsou na jaře kopečky zelené.

Pohoří Vysoký Atlas sahá do výšky více než 4000 m n. m. Ráz krajiny je úplně jiný.
Na fotce je řeka Asni ve výšce zhruba 1100 m n. m.

Řeka Asif Tamrhakht nedaleko Agadiru. V okolí jsou písečné duny a rostou zde argánie (*Argania spinosa*).

Zatopené kulturní a přírodní dědictví jižní Moravy – projekt programu NAKI Ministerstva kultury ČR

Hana Mlejnková

Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i.

Také jste se někdy zamysleli nad tím, co zmizelo pod hladinami vodních nádrží? Jak se žilo a hospodařilo v nivách řek? Jak vypadala krajina a příroda v místech, dnes zalitých hektolitry vody?

Jaké asi příběhy pradávných i nedávných časů byly rozplaveny vodou zadrženou přehradními zdmi? Co se stalo s množstvím nezapomenutelných míst a jedinečných přírodních biotopů?

Odpovědi na tyto otázky se skrývají ve vzpomínkách pamětníků, v archivech, knihách, na fotografiích, v obecních kronikách, odborných publikacích, kam se je vydali hledat řešitelé projektu „Zatopené kulturní a přírodní dědictví jižní Moravy".

Výstava Zatopené kulturní a přírodní dědictví jižní Moravy vznikla za podpory projektu Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI) Ministerstva kultury ČR v letech 2013-2016 pod označením DF 13P01OVV012.

Cílem projektu bylo zhodnotit historickou, sociálně-kulturní a ekologickou kontinuitu území, která byla zcela pozměněna vodohospodářskými úpravami a porovnat stav společnosti, kultury, krajiny, vodních toků, vodních ploch a jejich využívání, biotopů a dalších složek utvářejících kulturní a přírodní dědictví jižní Moravy, před a po zatopení velkých území při výstavbě přehradních nádrží. Jako modelové lokality byla vybrána tři charakterově odlišná vodní díla na jižní Moravě - vodní nádrž Vranov, Brněnská přehrada a soustava vodních nádrží Nové Mlýny (Obr. 1). Ve všech lokalitách došlo k zatopení alespoň částečně osídlených oblastí, včetně fungujících obcí Mušov, Bítov a Kníničky. Projekt byl členěn do dvou celků, zaměřených na kulturní a přírodní dědictví. Oba celky obsahovaly témata z více oborů, čímž bylo zajištěno, aby celková studie komplexně popsala zajímavé téma projektu.

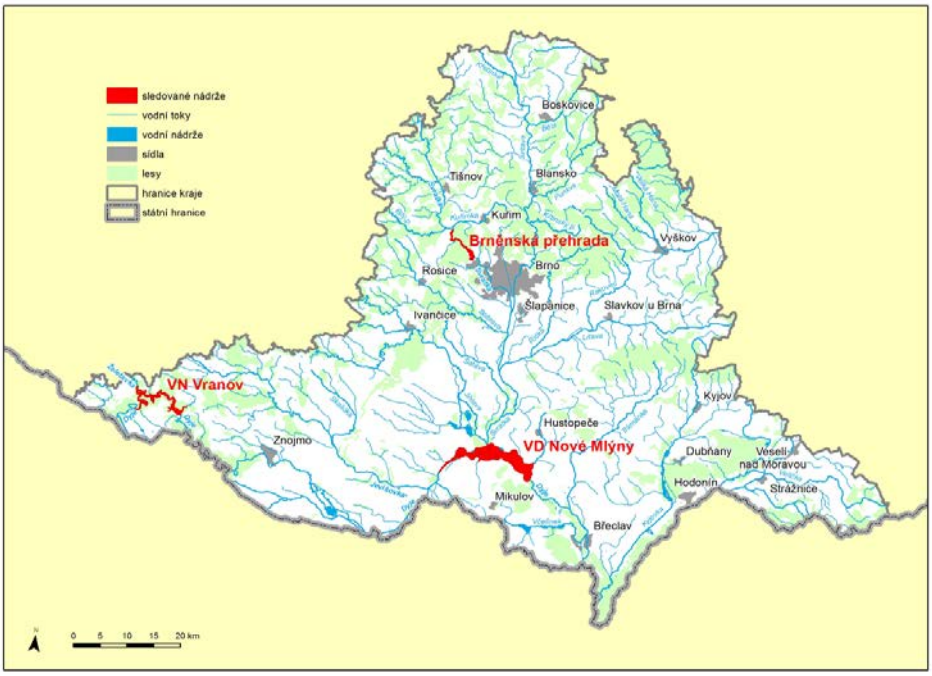

Obr. 1 Lokalizace nádrží, řešených v projektu, v Jihomoravském kraji

Výstava je jedním z hlavních výstupů projektu, který bude v roce 2016 ještě doplněn populárně-vědeckou publikací s názvem Zatopené kulturní a přírodní dědictví jižní Moravy.

Řešení projektu probíhalo od roku 2013 a byli do něj zapojeni odborníci z oborů historie, vodního hospodářství, hydrobiologie, hydrochemie, geografie, jakosti vod a krajinné ekologie. Realizace projektu spočívala v trpělivém pátrání, nacházení a shromažďování rozsáhlé sady různorodých materiálů, které byly podrobeny detailnímu prostudování a odbornému zpracování. Nalezené materiály byly včetně údajů o jejich aktuálním umístění zaznamenány do společné databáze, čímž vznikl jedinečný a velmi rozsáhlý soubor záznamů, který umožní budoucím generacím snáze nahlédnout do historie skryté pod hladinami Brněnské přehrady, Novomlýnských nádrží a Vranovské přehrady. „Databáze projektu“, obsahující přes 700 záznamů, je umístěna na webových stránkách projektu http://zatopene-dedictvi.eu/, na přiloženém CD-ROM a u řešitelů projektu ve VÚV T.G.M, v.v.i.

Výstava je členěna do 32 samostatně presentovaných celků, které obsahují výsledky odborného a současně vhodně zpopularizovaného zpracování témat. K výstavě je vydán katalog, komentující výstavní expozice a modely.

Formou informací na panelu a modelu hráze Brněnské přehrady jsou představena tři zájmová vodní díla:

Brněnská přehrada (vodní nádrž Brno, dříve Kníničská přehrada)

…je vodní nádrž vystavěná na řece Svratce v období okupace v letech 1936-1940 (Obr. 2). Nádrž vznikla zatopením území mezi Brnem a Veverskou Bítýškou a zaplavuje území o délce necelých 10 km. Její účel byl dlouhou dobu zejména vodárenský a byla zásobárnou pitné vody pro Brno, v dnešní době je účel pouze energetický a rekreační. Při stavbě došlo k zatopení obce Kníničky (1937), které byly přestěhovány, v roce 1957 byly připojeny k Brnu. Obyvatelé vnímali stavbu nádrže a nucené vystěhování bez negativních emocí, ztráty jim byly přiměřeně kompenzovány. Zvýšený zájem o rekreační využití souběžně s obrovským přísunem živin z povodí zapříčinil zhoršení kvality vody v nádrži. Se stoupajícím znečištěním se začal ve vodě intenzívně vyskytovat nežádoucí sinicový vodní květ, který na dlouhou dobu zkomplikoval plnohodnotné rekreační využívání nádrže. V posledních letech se díky soustředěnému úsilí odborníků daří tento negativní trend zvrátit.

Obr. 2 Ničivé povodně, které komplikovaly stavbu hráze Kníničské (Brněnské) přehrady, 1937

Vodní dílo Nové Mlýny (Novomlýnské nádrže)

…je soustava tří přehradních nádrží, ležících na jihu Moravy na řece Dyji pod Pavlovskými vrchy. Horní nádrž je nazývána Mušovská, je rozlohou nejmenší a má maximální hloubku 4 m, střední nádrž se jmenuje Věstonická, její rozloha je zhruba dvojnásobná a je také poměrně mělká, největší hloubka je kolem 5 m, třetí z nádrží nazývaná dolní nebo Novomlýnská je ze všech tří největší a nejhlubší, cca 8 m. Do střední nádrže ústí řeky Jihlava a Svratka. Nádrže byly postaveny v letech 1975 – 1989 (Obr. 3). Hlavním oficiálním účelem stavby bylo zamezení každoročním záplavám a zvýšení intenzity zemědělské výroby vybudováním systému zavlažovacích kanálů. Výstavbu nádrží doprovázely intenzivní diskuse ekologů, vodohospodářů a politiků, zpochybňující jejich účel a význam. Pod hladinou Novomlýnských nádrží zmizelo území o ploše 32 km^2 a s ním historicky i přírodovědně unikátní území, zahrnující rozsáhlou oblast lužních lesů a obec Mušov. Vystěhování obyvatel Mušova a jejich začlenění do obce Pasohlávky neproběhlo zcela bez emocí, s odstupem času je zlé zapomenuto a obyvatelé žijí novým životem.

Obr. 3 Stavba VD NM

Vodní nádrž Vranov (VN Vranov, Vranovská přehrada)

…není jen špičkovým inženýrským stavebním dílem své doby, které slouží svému účelu déle než 80 let. Její stavbou v letech 1930-1934 vzniklo velké, či přesněji dlouhé jezero, které se klikatí na délce téměř 30 kilometrů bývalým kaňonem Dyje od Podhradí až k Vranovu (Obr. 4). I když je těleso přehrady zaklesnuto na obou stranách do skalního masivu, nejde o přehradu klenbovou, ale gravitační, která zadržuje vody Dyje vlastní vahou. Materiál na stavbu se dopravoval po úzkokolejné dráze, jejíž stopy lze dodnes vysledovat. Je zajímavé vědět, že hráz podléhá pohybům v důsledku tlaku vody, ale také vlivem slunečního svitu na vzdušnou část tělesa. Tyto řádově milimetrové odchylky měří tzv. hrázové kyvadlo umístěné uvnitř hráze. Zaplavením území došlo k zatopení obce Bítov (1935), která byla přestěhována do zcela nově vybudovaného nového Bítova, na kopci poblíž hradu Bítov. Obyvatelům původní obce byly ztráty majetku kompenzovány a nová obec jim nabídla novodobé vymoženosti, např. tekoucí vodu, což přispělo k celkově pozitivnímu vnímání ztráty domovů.

Obr. 4 Stavba hráze Vranovské přehrady, pohled do dnes zatopeného údolí

Historie skrytá pod hladinami nádrží je ukázána zmapováním archeologických nalezišť v oblasti současných nádrží a podrobným popisem vývoje zatopených obcí Kníničky (Obr. 5), Mušov (Obr. 6) a Kníničky (Obr. 7) v období od poloviny 15. století do novověku, podloženým množstvím archivních materiálů.

Obr.5 Staré Kníničky v údolí Svratky (zdroj: sbírky NPÚ v Brně)

Obr. 6 Jedna z četných povodní řeky Dyje, Mušov, 1933.

Obr. 7 Letecký pohled na městečko v podhradí Bítova

Historická část je doplněna hypotézou o možné plavbě římských říčních lodí do Mušova v období přítomnosti římských legií na tomto území, která je znázorněna pomocí modelu přístavu římských říčních lodí.

Přírodovědná část se věnuje zaniklým a ohroženým vodním biotopům a bezobratlým živočichům v zatopených oblastech. Druhy vodních bezobratlých živočichů byly s ohledem na jejich reakci na zatopení území vodou a jejich schopnost přizpůsobit se novým podmínkám rozděleny do čtyř základních skupin: a) druhy, které na území dnešních nádrží žily, ale s výstavbou nádrží vymizely i z širšího okolí; b) druhy, které na území dnešních nádrží žily a s výstavbou nádrží byly vytlačeny do zbytků přirozených habitatů v blízkém okolí; c) druhy, které na území dnešních nádrží žily a žijí

tam i dnes; d) druhy, které na území dnešní nádrže nežily a vyskytují se až po výstavbě nádrží. Tato část výstavy je podložena bohatou fotodokumentací těchto druhů.

V podobném duchu je zpracována botanická kapitola s názvem Jak jednotlivé nádrže ovlivnily společenstva vodních a bažinných rostlin, která je rovněž doplněna množstvím obrazových příkladů.

Pozornost je věnována i problematice vlivu nádrží na jakost vody v tocích, jejíž zpracování bylo zkomplikováno absencí monitoringu v době před stavbou starších nádrží (Brno a Vranov).

Velmi zajímavé je zpracování problematiky z pohledu krajinných ekologů, které bylo zaměřeno na přírodní úkazy v okolí Brněnské přehrady a vegetaci aluviálních luk jižní Moravy. Nápaditým způsobem je zpracována oblast v údolí Dyje, v oblasti dnešní Vranovské přehrady, kde autoři porovnávají proměny krajiny údolí s využitím děl malířů krajinářů (Obr. 8 a 9). Současný stav přírody a krajiny je dokumentován na velmi poutavých fotografiích.

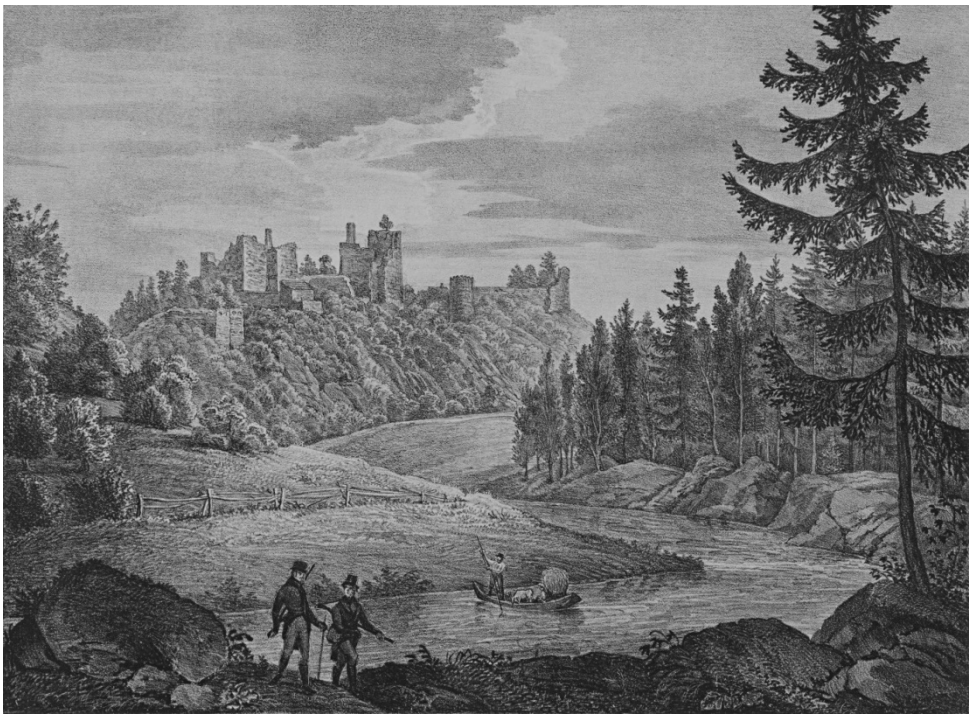

Obr. 8 Adolf Friedrich Kunike (kol. r. 1833): Zřícenina Cornštejn (litografie, 244 × 330 mm)

Obr. 9 Zřícenina Cornštejna v roce 2015. Foto: P. Halas.

K jedinečným patří kapitola věnovaná terénním biologickým stanicím, které byly v minulosti umístěny poblíž dnešní Vranovské přehrady (Obr. 10) a vodního díla Nové Mlýny. V kapitole jsou pečlivě citovány všechny práce věnované výzkumům v oblastech dnes zatopených vodními nádržemi.

Obr. 10 Setkání limnologů na hradě Bítov v roce 1959 (prof. S. Hrabě druhý zprava)

S využitím všech dostupných map, mj. z 1. a 2. vojenského mapování byly podrobně zpracovány změny využití krajiny v zázemí vodních nádrží, z nichž vzešla sada jedinečných mapových výstupů.

Na ukázkách velkého množství materiálů, shromážděných v rámci projektu, je vidět hloubku a komplexnost pojetí a zpracování velmi zajímavého tématu, na kterém se s velkým zaujetím podílel rozsáhlý tým řešitelů: Ing. Miriam Dzuráková – VÚV TGM, v.v.i., Mgr. Petr Halas, Ph.D. - Ústav geoniky AV ČR, v.v.i.;Mgr. Marek Havlíček, Ph.D. - Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i.; Ing. Libor Chlubna - VÚV TGM, v.v.i. (dříve); RNDr. Eva Kočková - VÚV TGM, v.v.i. (dříve); Mgr. Igor Konvit - VÚV TGM, v.v.i. (dříve); PhDr. Emil Kordiovský - Státní okresní archiv Břeclav se sídlem v Mikulově (dříve); Ing. Arnošt Kult - VÚV TGM, v.v.i.; Ing. Jan Lacina, CSc. - Ústav geoniky AV ČR, v.v.i.; RNDr. Hana Mlejnková, Ph.D - VÚV TGM, v.v.i.; RNDr. Denisa Němejcová - VÚV TGM, v.v.i.; Mgr. Jana Ošlejšková - VÚV TGM, v.v.i.; Ing. František Pavlík - VÚV TGM, v.v.i. (dříve); RNDr. Michal Pavonič - Ústav botaniky a zoologie PřF MU; Mgr. Marek Polášek - VÚV TGM, v.v.i.; RNDr. Yvonne Puchýřová - VÚV TGM, v.v.i.; Ing. Pavel Sedláček - VÚV TGM, v.v.i.; Ing. Lukáš Smelík, Ph.D. - VÚV TGM, v.v.i.; PhDr. Bohumír Smutný, Dr. - Moravský zemský archiv, Brno; Ing. Jana Uhrová, Ph.D. - VÚV TGM, v.v.i.; Prof. PhDr. Josef Unger, CSc. – Ústav antropologie PřF MU; Ing. David Veselý – Povodí Moravy, s.p.; Doc. RNDr. Světlana Zahrádková, Ph.D. - VÚV TGM, v.v.i.; RNDr. Zdeňka Žáková, CSc. – Biotes, Brno.

Přijměte prosím pozvání na výstavu, která se koná od května do června 2016 v Moravském zemském archivu v Brně.

Výjimečný určovací kurz zooplanktonu 2016

Již tradičně ve dnech 1. - 4. dubna tohoto roku proběhlo setkání zooplanktonní komunity na dvoře Hamr v Lužnici u Třeboně. Tento ročník byl výjimečný v mnoha ohledech. Přesně před 20 lety v roce 1996 proběhlo první setkání zooplanktonních nadšenců, a tak se letošní shledání neslo v duchu vzpomínání na mnoho příjemných předešlých ročníků. Zároveň však poprvé v historii byl tento kurz zaměřen na determinaci netradičních a zajímavých skupin vodních bezobratlých živočichů: Oligochaeta (Petr Pařil), Notostraca, Conchostraca a Anostraca (Veronika Sacherová) a Bryozoa, Porifera a Entoprocta (Jan Špaček). K potěšení všech přítomných nám bylo navíc umožněno vidět kriticky ohroženého živočicha našich vod, žábronožku sněžní (*Eubranchipus grubii*, Anostraca), jelikož jedna z jejích populací se nachází v blízkosti Lužnice a v tomto roce vytvořila bohatou populaci.

Srdečný dík patří zakladatelům a organizátorům tohoto kurzu Miloslavu Devetterovi, Ivu Přikrylovi, a mnoha dalším za realizaci tohoto příjemného a užitečného kurzu.

Jana Zemanová

Katedra biologie ekosystémů PřF JU České Budějovice

Setkání mladých limnologů

O letošním čarodějnickém víkendu proběhl již pátý ročník Setkání mladých limnologů, kterého jsem se s potěšením také účastnil. Organizace setkání se ujal Michal Šorf a místem konání byl kemp u Boleveckého rybníka na okraji Plzně. Setkání se zúčastnilo přesně 16 přednášejících studentů z 6ti univerzit (PřF UK Praha, PřF UP Olomouc, PF ZČU Plzeň, PřF JU Č. Budějovice, MendelU Brno, MU Brno).

Akce se mi pochopitelně moc líbila a myslím, že přinejmenším splnila očekávání i všech ostatních. Dokonce v závěru pan profesor Jaroslav Vrba hodnotil naše prezentace jako objektivně se zlepšující oproti předešlým ročníkům, což jsme všichni prezentující vnímali jako velkou poctu. Studentské prezentace se věnovaly od tradičních limnologických témat jako je vliv acidifikace na makrozoobentos či proces metanogeneze v říčních sedimentech, přes množství „rybích" témat, po témata čisté limnologii mírně vzdálená, jako legislativa pro hodnocení kvality vodních nádrží či ekofyziologie lipidů v řasách. Na Setkání byla rovněž hodnocena úroveň přednášek a cenu za nejlepší udělila porota Lucii Vebrové v kategorii začínajících doktorandů a Markovi Šmejkalovi v kategorii doktorandských „matadorů". Sborník abstraktů je dostupný na webových stránkách ČLS.

Mimo studentské příspěvky byly na programu také velmi záživné přednášky zasloužilejších členů ČLS. Kolega Jiří Peterka představil výsledky monitoringu rybích společenstev severočeských důlních jezer, kde se podílí na manipulacích s rybí obsádkou s cílem udržet tam dobrou kvalitu vody. Vanda Rádková přednesla o monitoringu makrozoobentosu v revitalizovaných úsecích některých potoků v NP Šumava, kde popisovala posuny v druhovém složení v průběhu času.

Zlatým hřebem celé konference, jak již její lokalizace naznačovala, byla přednáška Jindřicha Durase a následná procházka. Jindřich Duras na Boleveckém rybníku, jak jistě mnozí víte, strávil mnoho příjemných i nepochybně dost nemilých chvil. O jeho snahách o změnu kvality vody v Boleveckém rybníce pomocí biomanipulace by se dalo psát i poslouchat ještě dlouho a já se o to zde rozhodně nebudu pokoušet. Každopádně jsme si všichni mohli na vlastní oči ověřit průhlednost vody, přítomnost vodních rostlin, dravých ryb i plžů hostících cerkarie, akorát tu plovoucí sekačku jsme neviděli, protože ještě nenastal čas sklizně.

Co se týče celkového charakteru setkání, tak to bylo ovlivněno jednou skutečností, která dokonce souvisí s politikou ČLS, jak nám na konci setkání sdělil její předseda Martin Rulík. Letošního Setkání se totiž zúčastnila nezanedbatelná skupina skutečných rybářů, kteří se vyjímali nejen svými zelenými vestami, ale také množstvím vědomostí a názorů, které nejsou pro slušného limnologa úplně běžné. Došlo tak podle mého názoru k oboustranně přínosné výměně zkušeností, ale taky byl odhalen rozdíl ve sledovaných cílech a v celkovém pohledu na věc. Všichni jsme však ocenili odvahu a zaujetí, se kterým rybáři přednášeli a diskutovali.

Na závěr bych se rád v zamyšlení ještě jednou vrátil k Boleveckému rybníku, který je určitě velkou inspirací. Tento rybník nám na jednu stranu ukazuje, že pokud se propojí schopnost s vědomostmi a nastane situace, která naléhavě potřebuje řešení, je možné pohnout i s lidmi, kteří na vědecká řešení věří asi tak stejně, jakože dárky nosí Ježíšek. Na druhou stranu, i když se vědeckému řešení otevřou dveře, není nikde zaručeno, že se nalezne takové, které bude levné, efektivní a vyřeší problém jednou provždy. Co myslíte, nad čím teď asi přemýšlí kapitán jezerního kombajnu?

Antonín Střížek

Katedra ekologie PřF UK Praha

Účastníci: **stojící řada zleva:** Marek Urbánek, Lucie Vebrová, Marek Šmejkal, Adam Bednařík, Ondřej Malý, Pavel Pešek, Lukáš Mareš, Jaroslav Vrba, Martin Rulík, Daniel Vondrák, Petr Blabolil, Michal Šorf; **sedící řada zleva:** Antonín Střížek, Filip Beneš, Marija Radojičić, Jolana Tátosová, Jana Zemanová, Veronika Kreidlová, Veronika Sacherová, Vanda Rádková. Foto: majitelka blízkého bufetu :)

Zápis ze schůze Výboru ČLS konané dne 5. 2. 2016 v Praze

Přítomni: dle prezenční listiny

1. Kontrola zápisu z minulé schůze Výboru ČLS: zápis byl schválen.

2. Hospodaření (dr. Tátosová)

Dotace: Rada vědeckých společností ČR kladně vyřídila žádost o dotaci na projekty ČLS pro rok 2016 v celkové výši 18.000 Kč, tato částka již byla připsána na účet ČLS a lze již čerpat výlohy spojené s projekty.

Výbor dlouze diskutoval strukturu žádostí o dotace RVS pro rok 2017. Vzhledem ke snížení nákladů na tisk Limnologických novin bude nutné vytvořit novou náplň dotací. V návaznosti na rozpočet a dotační žádost na rok 2017 se výbor také věnoval organizaci a efektivitě činnosti odborných skupin.

Revizní zpráva: Předseda revizní komise dr. Liška zaslal Výboru revizní zprávu o hospodaření ČLS za rok 2015. Výbor ČLS se seznámil se zprávou Revizní komise a bere ji na vědomí.

Výdaje: Výbor ČLS jednomyslně schválil proplacení faktury ve výši 3990 Kč vystavené za pronájem sálu pro determinační kurz zooplanktonu, konaném 1. – 3. 4. 2016 v Lužnici, Dvůr Hamr.

Výbor ČLS jednomyslně schválil nákup 1 výtisku knihy (600,- Kč) pro vítěze Setkání mladých limnologů, tisk 6 ks propagačních triček pro další oceněné studenty a tisk certifikátů účastníkům setkání.

3. Matrika (dr. Duras)
Výbor obdržel dvě přihlášky do ČLS:

RNDr. Jiří Peterka, Ph.D., HBÚ BC AVČR – doporučují prof. Kubečka a Mgr. Blabolil.

Mgr. Zdeněk Lerch, PřF UK v Praze - doporučují prof. Kubečka a dr. Hořická

Oba uchazeči byli přijati za členy ČLS jednomyslně.

4. Limnologické noviny – speciální číslo

Výbor projednal koncepci speciálního čísla LimNo, které bude letos vydáno k 50. výročí ČLS. Číslo bude obsahovat kapitoly z historie československé limnologie, z historie Společnosti samotné a přehled současných center hydrobiologického výzkumu.

Výzva členům: jakékoliv zajímavé historické nebo vzpomínkové materiály zasílejte prosím emailem (naskenované) dr. Sacherové (veronika.sacherová@natur.cuni.cz)

5. Internetové stránky a banner

Internetové stránky ČSL byly upraveny, aby reflektovaly novou strukturu ČLS, tj. zrušení poboček, zavedení výkonného orgánu Revizní komise aj. a budou průběžně aktualizovány a doplňovány.

Výzva členům: Výbor ČLS opět vyzývá své členy k používání aplikace **„Pošli zprávu“**, která je po přihlášení na stránkách ČLS dostupná v levém menu. Tato aplikace umožňuje velmi jednouchou cestou informovat a oslovit celou členskou základnu.

Banner: dr. Borovec do konce května vypracuje anglickou mutaci banneru pro propagační účely ČLS, aby bylo možné použít anglickou verzi banneru na konferenci Lakes & Reservoirs: Impacts - Threats – Conservation, kterou pořádá Polská limnologická společnost jako hlavní organizátor ve spolupráci s ČLS a SLS ve dnech 31. 5. – 3. 6. 2016 v Iławě v Polsku.

Různé

Konference ČLS a SLS 2018: dr. Tátosová informovala výbor o dosavadním jednání s majiteli horského hotelu Kořínek v Jizerských horách. Ubytovací kapacita hotelu je dostačující, hotel disponuje velkou místností, kde mohou probíhat přednášky, je schopen zajistit celodenní stravování. Výbor pověřil dr. Tátosovou a dr. Sacherovou rekognoskací na místě.

Termín následující schůze Výboru ČLS: **pátek 23. září 2016 v Praze**.

zapsala: Jolana Tátosová
tajemník Výboru ČSL

LIMNOLOGICKÉ NOVINY, č. 2/2016 ISSN 1212-2920
© Česká limnologická společnost, z.s.
reg. č. MK ČR E 10186
Členský zpravodaj České limnologické společnosti, vychází čtyřikrát ročně s finanční podporou Akademie věd ČR prostřednictvím Rady vědeckých společností České republiky. Roční předplatné je pro členy ČLS zahrnuto v členském příspěvku (300,– Kč; studenti a senioři 100,– Kč; status studenta zaniká v kalendářním roce následujícím po dovršení 26 let; status seniora vzniká v roce následujícím po dovršení 65 let), pro nečleny činí 100,– Kč. Zájemci o členství mohou získat přihlášky v sídle ČLS a na http://www.limnospol.cz/cz. Číslo účtu ČLS je **280754359/0800**, **trojmístný variabilní symbol** je pro každého člena **specifický**; lze ho nalézt **v profilu člena na www.limnospol.cz**, případně jej lze ověřit u matrikáře, hospodáře, tajemníka či v redakci. Evidenci předplatitelů LimNo vede výbor ČLS.

Vydavatel:	*Redakce a administrace:*
Česká limnologická společnost, z.s. Viničná 1594/7, CZ-128 00 Praha 2; *tel.:* 221 951 899; *e-mail:* info@limnospol.cz http://www.limnospol.cz/cz číslo účtu: 280754359/0800	Přírodovědecká fakulta UK, Katedra ekologie, Viničná 7, 128 44 Praha 2; Odpovědná redaktorka: dr. Veronika Sacherová, *tel.:* 221 951 809; *e-mail:* vsach@natur.cuni.cz